

Módosító javaslat

„A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. számú törvényhez (indoklásokkal)

1. A 3:26.§ (1)bekezdés a következőképpen módosul:

„[(1) A tagok vagy az alapítók a létesítő okiratban – amennyiben e törvény másként nem rendelkezik - három tagból álló felügyelőbizottság létrehozását rendelhetik el azzal a feladattal, hogy az ügyvezetést a jogi személy érdekeinek megóvása céljából ellenőrizze.]

A szövetkezetek esetében a nemzetközi gyakorlat szerint az ügyvezetés tagi/tulajdonosi ellenőrzését a felügyelőbizottság és az igazgatótanács feladatmegosztásban látja el. Az igazgatótanács a napi operatív szintű, míg a felügyelőbizottság az átfogó szintű felügyelet felelőse.

2. A 3:325 §. helyébe a következő rendelkezés lép:

„3:325. § [A szövetkezet fogalma]

A szövetkezet a szövetkezetek nemzetközi alapelvei szerint létrehozott, irányított és működő jogi személy. Semmis az alapszabály azon rendelkezése, amely ezen alapelvekkel ellentétes. ..

A szövetkezeti rendszerfejlesztésről készülő törvény-tervezettel szemben a 2013. évi V. törvény a 3:325.§ (1) bekezdésében a nemzetközi szövetkezeti alapelveket nem teljeskörűen alkalmazza a szövetkezet meghatározásánál. A (2) bekezdés tevékenységi felsorolása olyan felsorolás, amely a ma még szövetkezeti formában nem működő tevékenységek számára korlátozza a lehetőségeket. Mindezek tükrében indokolt a 3:325.§ címének és tartalmának megváltoztatása és a szövetkezet fogalmának a részletesebb szabályozást megteremtő új törvényben történő pontosabb kifejtése.

3. A 3:331.§ (1) bekezdés a következőképpen módosul:

„[(1) A szövetkezet létesítő okirata az alapszabály. Az alapszabály elfogadásához a szövetkezet jellegétől függő, általában jellemzően legalább hét személy egybehangzó akaratnyilatkozata szükséges.]”

Egyes szövetkezeti típusoknál (takarékszövetkezet, szociális szövetkezet) a minimális taglétszám magasabb. Mivel ez nem a tagi megállapodás, hanem szervezeti jellemző kérdése, így a diszpozitív szabályzás nem ad kellő garanciákat. Ezért indokolt már a Ptk.-ban az egyes szövetkezetek eltérő jellegéből adódó sajátosságra történő utalás, amelynek részletes kifejtése az új szövetkezeti rendszerfejlesztésről szóló törvényben kell, hogy megjelenjen.

4. A 3:331.§ (2) bekezdés a következőképpen módosul:

„[(2) Az elfogadott alapszabályt minden alapító tagnak alá kell írnia. Az alapszabályt a tag helyett közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt meghatalmazással rendelkező képviselője is aláírhatja.]

A szövetkezet azon speciális sajátosságára tekintettel, hogy a személyes részvétel jellemző, nem lenne kívánatos, hogy kifejezetten az alapító okirat aláírása tekintetében törvényi előírásban jelenne meg a helyettesítés egyébiránt általános szabálya. A törvény diszpozitív jellegénél fogva a tagok ilyen megállapodását egyébiránt semmi nem tiltja, így normatív

tartalma a törlésre kerülő mondatnak nincs.

5. A 3:337.§ (3) bekezdés a következőképpen módosul:

„(3) A tag képviselő útján is gyakorolhatja tagsági jogait. Nem lehet képviselő az igazgatóság és a felügyelőbizottság elnöke vagy tagja, továbbá a könyvvizsgáló. A meghatalmazást közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal kell igazolni. A képviselő a közgyűlésen több tag képviseletére is jogosult, de az egy képviselő által képviselt tagok száma legfeljebb három lehet ~~nem haladhatja meg a szövetkezeti tagok tíz százalékát.~~”

A szövetkezet azon speciális sajátosságára tekintettel, hogy a személyes részvétel jellemző, a helyettesítés mértékét nem indokolt százalékos arányban meghatározni, ez az arány különösen a nagy tagi létszámú szövetkezetek esetében vezethet visszaélésekhez. A számszerűség megadása során ugyanakkor a három fő meghatározásával mind a szövetkezet működőképessége, mind a helyettesítés személyes jellege megőrizhető.

6. A XLII. fejezet címe a következőképpen módosul:

**„[XLII.Fejezet
A szövetkezet ügyvezetése]”**

A nemzetközi szövetkezeti gyakorlat szerint a tagi/tulajdonosi vezetés általában kétszintű, amely jellemzően az igazgató tanács/igazgatóság és a felügyelő bizottság feladatmegosztásában működik (ennek megfelelő az Európai Szövetkezet (SCE) statútumáról szóló 1435/2003 EK tanácsi rendeletben szereplő kétszintű irányítás). Ugyanakkor a szövetkezet napi működését jellemzően az ettől elkülönülő (csak esetenként egybeeső) ügyvezetés látja el. Ezért a fejezet címében- összhangban a 3:26. §-hoz tett észrevétellel- az „ügyvezetés” kifejezés „vezetés” kifejezésre történő módosítása indokolt.

7. A 3:343 § (1) bekezdés a következőképpen módosul:

„(1) 15 főnél nagyobb taglétszámú A szövetkezet ügyvezetését legalább háromtagú igazgatóság látja el. Semmis az alapszabály azon rendelkezése, amely háromnál kevesebb tagú igazgatóság felállítását teszi lehetővé.”

A törvény tervezet a jelenlegi formájában normatív jelleget ad az igazgatóság létszámára vonatkozóan, miközben a nagyobb taglétszámú szövetkezetekben a demokratikus irányítás feltételezné a magasabb létszámot. A módosítás a szövetkezeti taglétszámtól függő határérték megadásával összhangba kívánja hozni a kisebb taglétszámú szövetkezetek külön paragrafusban meghatározásra kerülő vezetési lehetőségét a valóban demokratikus irányítás érvényesítésének elvével.

8. A 3:343 § (2) bekezdés a következőképpen módosul:

„(2) Az igazgatóság elnökét és tagjait a közgyűlés legfeljebb öt évre, ha a szövetkezet ennél rövidebb időtartamra jött létre, erre az időtartamra választja.”

A törvény-tervezet a vezetés megbízását a szövetkezet létrehozásának időtartamához viszonyítva határozza meg, ami kogens jellegénél fogva nem teszi lehetővé a szövetkezet szabad döntését az esetleges- és a gyakorlatban alkalmazott - rövidebb megbízásra.

9. A 3:346.§ (1) bekezdés a következőképpen módosul:

„[(1) A szövetkezet vezető tisztségviselői az igazgatóság elnöke és tagjai vagy az igazgató elnök, továbbá az ügyvezető.]”

A 6. pontban tett módosító javaslat indoklása alapján a nemzetközi gyakorlatban működő szövetkezeti sajátosságokat tükrözően, ugyanakkor a törvényben a jogi személy ügyvezetésére vonatkozó szabályokat is érvényesítve szükséges meghatározni a szövetkezet vezető tisztségviselői körét.

10. A 3:346.§ (2) bekezdés a következőképpen módosul:

„[(2) A szövetkezet vezető tisztségviselője - az ügyvezetőt kivéve - a szövetkezet tagja lehet. A szövetkezet jogi személy tagja az ügyvezetést az általa kijelölt természetes személy útján látja el.]”

A 6. pontban tett módosításhoz kapcsolódóan a jogi személy vezetésben való részvételének jellegét (vezetés, és nem ügyvezetés) indokolt módosítani. Ezen túlmenően tekintettel arra, hogy a szövetkezeti ügyvezetés jellemzően a tagi tevékenységtől eltérő ismereteket igényel, ezért – bár szakmai alkalmasság, és bizalom esetén a tag is elláthatja az ügyvezetést - rögzíteni indokolt, hogy a vezető tisztségviselői körbe tartozó ügyvezetőnek nem kell tagsági viszonytal rendelkeznie.

11. A 3:349.§ (2) bekezdés a következőképpen módosul:

„[(2) A felügyelőbizottsági tag megbízatása legfeljebb öt évre – ha a szövetkezet ennél rövidebb időtartamra jött létre, erre az időtartamra – szól.]”

A törvény a felügyelő bizottsági tag megbízatását a szövetkezet létrehozásának időtartamához viszonyítva határozza meg, ami kogens jellegénél fogva nem teszi lehetővé a szövetkezet szabad döntését az esetleges- és a gyakorlatban alkalmazott - rövidebb megbízásra.

12. A 3:356.§ (2) elmarad.

~~„[(2) A szövetkezet nyereségét a tagok között fel lehet osztani. A szövetkezet nyereségének a felét a tagok között személyes közreműködésük arányában kell felosztani; semmis az alapszabály azon rendelkezése, amely a nyereség személyes közreműködés arányában felosztandó részét a nyereség felénél kisebb mértékben határozza meg.]”~~

A bekezdés elhagyását a belső koherencia hiánya indokolja. A bekezdés egyfelől a felosztást, mint lehetőséget, másfelől a felosztás megadott arányát, mint kötelezettséget határozza meg. Tekintettel arra, hogy a szövetkezet belső nyereség-felosztási viszonyaira a második mondatban meghatározott elvet is érvényesítő, és részleteiben szabályozó törvény készül, a bekezdés elhagyása nem teremt jogbizonytalanságot.

13. A 3:360.§ jelenlegi szövege helyett a következő rendelkezés kerül beillesztésre:

„[3:360. § [A tag kizárása]

~~(1) A szövetkezet tagja — a szövetkezetnek az érintett tag ellen indított keresete alapján — bírósági határozattal a szövetkezetből kizárható, ha a szövetkezetben való maradása a szövetkezet céljainak elérését nagymértékben veszélyeztetné. Kizárás esetén a tag tagsági jogviszonya megszűnik.~~

~~(2) A tag kizárása iránti kereset megindításához a közgyűlés az összes tag legalább kétharmados szótöbbségével meghozott határozata szükséges. Az érintett tag ebben a kérdésben nem szavazhat.~~

~~(3) A kizárás okait megjelölő keresetet a közgyűlés határozatának meghozatalától számított tizenöt napos jogvesztő határidőn belül kell megindítani.~~

~~(4) A bíróság az érintett tag tagsági jogait — kérelemre — a bíróság jogerős döntéséig felfüggesztheti, ha a tagsági jogok gyakorlása a szövetkezet súlyos érdeksérelmével járna. A felfüggesztés a tag nyereségre vonatkozó igényét nem érinti.~~

~~(5) A tagsági jog felfüggesztésének időtartama alatt az alapszabály nem módosítható, más tag kizárása nem kezdeményezhető, és nem hozható döntés a szövetkezet átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról, valamint jogutód nélküli megszűnéséről.~~

- (1) A szövetkezet igazgatósága kizárhatja azt a tagot, aki - neki felróható módon -
a) a szövetkezet érdekeit sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít, vagy
b) a tagsági jogviszonyból eredő kötelezettségeinek - az alapszabályban meghatározott időtartam alatt - felszólítás ellenére sem tesz eleget.
(2) Az igazgatóság kizárást tárgyaló ülésére az érintett tagot meg kell hívni. A kizárásról indoklással ellátott határozatot kell hozni, s azt az érintett taggal írásban is közölni kell.
(3) A kizárásról hozott határozat ellen a tag a határozatról való tudomásszerzéstől számított 30 napon belül a közgyűléshez fordulhat, e napirend tárgyalása során azonban nem gyakorolhatja a szavazati jogát. A tag a közgyűlés kizárást megerősítő határozatának felülvizsgálatát a bíróságtól kérheti. A keresetindításnak halasztó hatálya van.
(4) A tagsági jogviszony a kizárást kimondó határozat közlésétől számított harminc nap elteltével szűnik meg, kivéve, ha:
a) a határozat későbbi időpontot állapít meg,
b) a határozat bírósági felülvizsgálata céljából keresetet indítottak és a bíróság a kizárást kimondó határozatot megváltoztatja, vagy hatályon kívül helyezi,
c) a tag kérelmére a közgyűlés korábbi időpontot állapít meg.]”

A szövetkezetek demokratikus irányítási elveivel ellentétben a törvény azon megoldása, hogy a tag kizárását bírósági határozat szintjéhez köti. Az (5) bekezdésében megfogalmazott rendelkezés aránytalanul sújtana a szövetkezet működési feltételeit, méltánytalan helyzetbe hozná a kizárással nem érintett tagokat jogaik érvényesítésében. A módosító javaslat helyreállítja a szövetkezeti autonómiát, ugyanakkor garantálva a bírósági felülvizsgálat lehetőségét és kereteit.

14. A 3:361 §(1) bekezdés rendelkezése helyébe a következő rendelkezés kerül:

„(1) A tagsági jogviszony megszűnése esetén a tagot vagy jogutódját a szövetkezet vagyonából olyan összeg illeti meg, amelyre a szövetkezet jogutód nélküli megszűnése esetén lenne jogosult. A tagsági jogviszony megszüntetése vagy megszűnése esetén a tagot, illetve örökösét (jogutódát), a részjegy névértéke, valamint – amennyiben az alapszabály úgy rendelkezik - a tagsági jogviszony alatt keletkezett, a részjegyre jutó saját tőke lekötött

tartalékkal és egyéb fel nem osztható vagyonelemekkel (kiemelten a köztámogatások felhasználásával létrehozott saját tőke növekménnyel) csökkentett összege illeti meg, abban az esetben, ha az veszteség fedezésére nem került felhasználásra.]”

A szövetkezetek nemzetközi alapelveiből következően a szövetkezetből kilépő, vagy kizárt taggal való elszámolás alapja a részjegy. Azt a demokratikus jogot, hogy ezen felül a szövetkezet az alapszabályában más törvényileg felosztható vagyonelemek juttatását a tagsági viszony megszűnésének jellegétől függően miként határozza meg, a törvény figyelmen kívül hagyta. Tekintettel a rendelkezésnek nem csupán a szövetkezetre, de a társadalomra is kiható jelentőségére, indokolt a pontosabb, ugyanakkor a szövetkezet demokratikus jogát biztosító meghatározás.

15. A 3:367.§ a következőképpen módosul:

„[A jogi személy jogutód nélküli megszűnésének általános esetein túl a szövetkezet jogutód nélkül megszűnik abban az esetben is, ha tagjainak száma az alapításhoz szükséges létszám ~~hét fő~~ alá csökken, és az ettől számított hathónapos jogvesztő határidőn belül nem jelentenek be megfelelő számú új tagot a nyilvántartó bíróságnál.]”

A 3:331.§ (1) bekezdés módosítására vonatkozó rendelkezéssel teremt koherenciát a pontosítás.

Budapest 2013. hó .., ..

aláírás(ok)